

Natuurcompensatieplan randweg Zundert

projectnr. 196747
Definitief
15 juli 2011

auteur(s)

L. Koks

Opdrachtgever

Gemeente Zundert
Markt 1
4881 CN Zundert

datum vrijgave

15 juli 2011

beschrijving revisie

Definitief, behorend bij ontwerp bestemmingsplan

goedkeuring

L. Koks

vrijgave

C.H.A. Helmes

Datum van uitgave:

15 juli 2011

Contactadres:

Beneluxweg 7
4904 SJ Oosterhout
Postbus 40
4900 AA Oosterhout

Copyright © 2011

Ingenieursbureau Oranjewoud

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Inhoud

blz.

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding.....	2
1.2	Doel	3
2	Compensatieopgave	4
2.1	Effectbeschrijving	4
2.2	Compensatieopgave ruimtebeslag.....	5
2.3	Compensatieopgave verstoring	6
3	Inrichtingsplan	7
3.1	Huidige situatie compensatieperceel	7
3.2	Inrichtingsvoorstel	7
4	Beheerrichtlijnen	9
5	Bronnen	10

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In het kader van de planologische procedure rond de aanleg van de randweg Zundert dient voor het verlies aan natuurwaarden een natuurcompensatieplan te worden opgesteld. De randweg Zundert is voorzien ten noordwesten van Zundert tussen de Bredaseweg en Rucphenseweg in het zoekgebied tussen de kernen van Zundert en Klein- Zundert. Het tracé van de randweg Zundert is gedeeltelijk gelegen in de Assortimentstuin, vijver en bosschage nabij de Assortimentstuin die onderdeel zijn van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

- ■ ■ ■ ■ Ligging van de randweg (indicatief)
- Groenblauwe mantel
- Zoekgebied voor behoud en herstel watersystemen
- Zoekgebied voor ecologische verbindingzone
- Ecologische hoofdstructuur

Figuur 1: Ligging Ecologische Hoofdstructuur en randweg (Bron: www.brabant.nl).

1.2 Doel

Het doel van het natuurcompensatieplan is te komen tot daadwerkelijke compensatie van de verloren gegane natuurwaarden door de aanleg van de randweg. Het verlies aan natuurwaarden dient in zowel oppervlakte als kwaliteit voldoende te worden gecompenseerd door middel van inrichting van een compensatielocatie. Het beheer van de nieuwe natuurwaarden dient te zijn geborgd in een beheerplan.

2 Compensatieopgave

2.1 Effectbeschrijving

De uitgangspunten zijn de verloren natuurwaarden en de natuurpotenties van het compensatiegebied. De verloren natuurwaarden bestaan uit oppervlakteverlies van gedeeltelijk de Assortimentstuin en de vijver en bosschage liggende nabij de Assortimentstuin.

De natuurpotenties van het compensatiegebied zijn afhankelijk van de directe omgeving en ecologische relaties, naast groeiplaatsomstandigheden als bodem, vocht, voedselrijkdom, oppervlakte en vegetatie.

De selectie voor de natuurbeheertypen voor inrichting van de natuurcompensatie heeft plaatsgevonden op basis van de aanduiding van het gekozen tracé van de randweg in het Natuurbeheerplan provincie Noord-Brabant en een veldbezoek aan de locatie. Het natuurbeheerplan wordt in het kader van de Verordening Ruimte ook gebruikt om te bepalen wat de wezenlijke waarden en kenmerken van een onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) zijn.

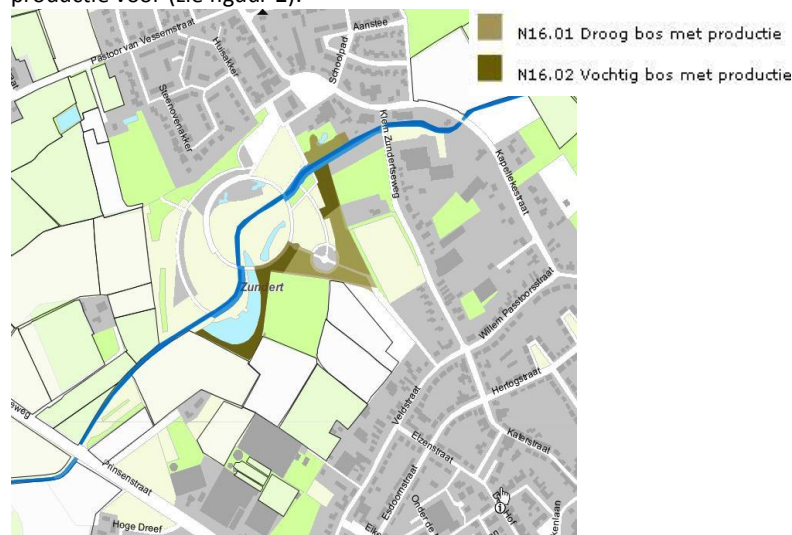
Verordening Ruimte - groenblauwe structuur en Nee, tenzij-regime

De provincie kiest in de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening (in werking getreden 1 januari 2011) voor een vitaal en mooi landelijk gebied. Dit wordt uitgewerkt in twee robuuste structuren; de agrarische structuur en de groenblauwe structuur. De groenblauwe structuur wordt gekoppeld aan het water- en natuursysteem in Brabant. Het concept van de ecologische hoofdstructuur wordt versterkt door dit te koppelen aan het watersysteem.

Het kerngebied groenblauw bestaat uit de ecologische hoofdstructuur inclusief de ecologische verbindingszones. Het bosgebied en de vijver in de Assortimentstuin maken als 'bestaande natuur' onderdeel uit van de kerngebied groenblauw. Hiermee valt de bescherming van deze gebieden onder het "nee, tenzij"-regime.

Beheertypen

In het plangebied van de randweg komen de beheertypen Droog bos met productie en Vochtig bos met productie voor (zie figuur 2).

Figuur 2: Beheertypen uit het natuurbeheerplan in en nabij het plangebied (bron: natuurbeheer.gbo-provincies.nl).

Hieronder volgt een korte beschrijving van de beheertypen waarvoor de natuurcompensatie wordt ingericht.

N16.01 Droog bos met productie

Droog bos met productie bestaat uit verschillende, veelal van oorsprong aangeplante, bosopstanden van den, (winter)eik, beuk, Douglas, lariks of fijnspar. Het is het omvangrijkste bostype en combineert een redelijk tot goede groei met een ruime variatie aan, en mengingsmogelijkheden van, loof- en naaldboomsoorten, vooral op de wat lemigere bosgroeiplaatsen. Het maakt dit type tot het belangrijkste type voor de houtproductie. De diversiteit is (nog) relatief laag. De betekenis voor de biodiversiteit bestaat vooral uit paddestoelen, korst- en bladmossen, enkele vaatplanten, insecten en broedvogels.

N16.02 Vochtig bos met productie

Vochtig bos met productie bestaat uit loofbossen die gedomineerd worden door diverse boomsoorten zoals populier, es, esdoorn, beuk, haagbeuk, eik, iep en els. Het is een grotendeels gesloten bos met een weelderige ondergroei. Dit bostype levert een belangrijke bijdrage aan de houtvoorziening door de goede groei van diverse gewilde (hardhout) loofboomsoorten. Vooral soorten van oudere, meer ontwikkelde bosgroeiplaatsen ontbreken vaak nog, terwijl makkelijk koloniserende sporenplanten en vogels al aanwezig zijn. Door snelle groei en sterfte kan binnen afzienbare tijd een gevarieerde bosstructuur ontstaan, met veel dood hout en een weelderige struiklaag en bodemvegetatie.

Geluidsverstoring

In de Natuurtoets van de randweg Zundert is geconstateerd dat aanleg en ingebruikname van de randweg zal leiden tot verstoring van natuurwaarden in de vorm van geluid. Het effect van deze geluidsverstoring moet worden vertaald naar een compensatieopgave vanwege dit kwaliteitsverlies in de EHS. Hieronder zijn weergegeven de geluidcontouren voor de huidige situatie en de gekozen varianten, met autonome ontwikkeling.

In de huidige situatie is reeds sprake van een zekere achtergrondverstoring voor geluid. In het plangebied is rond het gebied van de Assortimentstuin (onderdeel EHS) een geluidsbelasting van 43-48 dB(A). In aansluiting op de door Reijnen *et al* (1992, 1995) gevonden relaties tussen broedvogeldichtheid en geluidsverstoring, wordt voorgesteld om de delen van de EHS met een geluidsbelasting van meer dan 48 dB, te beschouwen als zodanig verstoord, dat de betreffende oppervlakte moet worden gecompenseerd.

2.2 Compensatieopgave ruimtebeslag

Het ruimtebeslag in de EHS door de aanleg van de Randweg dient gecompenseerd te worden. Het ruimtebeslag is bepaald op 1,30 hectare. Hiervan is ongeveer de helft direct ruimtebeslag van de randweg en de andere helft extra ruimtebeslag van de fietsbrug, inclusief talud. Deze oppervlakte is globaal als volgt verdeeld over de biotopen (beheertypen van de provincie):

- 0,2 ha droog bos,
- 0,1 ha vochtig bos
- 0,55 ha groen (zonder provinciaal beheertype-aanduiding) en
- 0,45 ha water (zonder provinciaal beheertype-aanduiding).

Op basis van het ruimtebeslag per beheertype dient de compensatielocatie vergelijkbaar te worden samengesteld. Het verlies van bovengenoemde beheertypen moet met een oppervlaktetoeslag worden gecompenseerd. De huidige typen betreffen relatief jonge biotopen, met een ontwikkeltijd van minder dan 25 jaar. De toeslag bedraagt 33%. De compensatieoppervlakte komt daarmee op 1,73 hectare, verdeeld over:

- 0,27 ha droog bos
- 0,13 ha vochtig bos
- 0,73 ha groen
- 0,60 ha water.

2.3 Compensatieopgave verstoring

De oppervlakte verstoring van broedbiotopen vogels moet worden gecompenseerd in de vorm van ontwikkeling van gelijkwaardige biotopen in een vergelijkbare oppervlakte. Ten opzichte van de huidige situatie is een toename van 1,36 ha waarvoor de geluidbelasting hoger wordt dan 48 dBA. In deze geluidsbelasting zijn reeds de effecten van mitigerende maatregel in de vorm van 'stil asfalt' op de randweg tussen de Rucphenseweg en de Kapellekestraat meegenomen. In de berekende geluidsverstoorde oppervlakte is het ruimtebeslag (0,65 ha) van de weg meeberekend en van de fietsbrug (ca. 0,2 ha). Dit ruimtebeslag wordt reeds gecompenseerd volgens de geldende richtlijn, met het geldende toeslagpercentage. Het netto geluidsverstoorde oppervlak bedraagt dus 0,51 ha. Op basis van de Beleidsregel natuurcompensatie (provincie Noord-Brabant, 2005) is de resterende aantasting compensatieplichtig.

De totale compensatieopgave bedraagt dus 1,73 ha + 0,51 ha (2,24 ha).

3 Inrichtingsplan

Bij de inrichting van het compensatieplan is van belang dat de natuurcompensatie tenminste voldoet aan de natuurbeheertypen die bij hoofdstuk 2.1 zijn weergegeven. Er is gekozen voor een afwisseling van biotopen droog bos, vochtig bos en waterbiotoop die ook in een natuurlijke situatie naast elkaar kunnen voorkomen.

3.1 Huidige situatie compensatieperceel

De gemeente Zundert stelt een perceel beschikbaar dat in aanmerking komt als compensatieperceel. Het betreft een agrarisch perceel langs de Turfvaart, nabij de Buntweg in de gemeente Zundert (zie figuur 3).

Het compensatieperceel heeft een oppervlakte van 3,7 ha. Deze oppervlakte volstaat ruim voor de compensatieopgave van 2,24 ha (zie paragraaf 2.3), en betreft dus een overcompensatie.

Het agrarisch perceel grenst aan bestaand bos (aan de oostkant) en grasland/akkerland (aan de noord-, zuid- en westkant). In het gebied liggen watergangen en halfverhard bosweg.

De grondwaterstand is GHG 0-25 cm en GLG meer dan 120 cm. Het grondwater zit diep aan de noord- en westzijde tot ondiep aan de oost- en zuidzijde van het compensatieperceel.

Het compensatieperceel is in eigendom van de gemeente. Onderstaand figuur geven de ligging van het compensatieperceel weer.

Figuur 3: Het compensatieperceel (rood).

3.2 Inrichtingsvoorstel

Ecotopenverdeling

Het compensatieperceel zal worden ingericht als een gevarieerd natuurgebied met water, vochtig bos en droog bos. De combinatie van ecotopen is gebaseerd op de ecotopen die van toepassing zijn in de projectlocatie van de randweg en het aangrenzende invloedsgebied. De onderlinge verhouding van de ecotopen wijkt af van de verhouding in de projectlocatie. Voorgesteld wordt om een realistische

ecotopenverdeling te maken die is afgestemd op de abiotische karakteristiek van het compensatieperceel.

Inrichtingsaspecten

De door het compensatieperceel lopende (bestaande) watergang zal worden verbreed en krijgt een flauw talud. De diepte van de waterpartij zal worden afgestemd op de lokale grondwatersituatie, waarbij als richtlijn geldt dat minimaal circa 50 cm water aanwezig is in het diepste gedeelte, bij de gemiddeld laagste grondwaterstand (GLG). De ontgraving moet opmaat worden uitgewerkt aan de hand van detailinformatie van het perceel. De vrijkomende grond wordt verwerkt op het perceel en vormt de standplaats voor de bosaanplant.

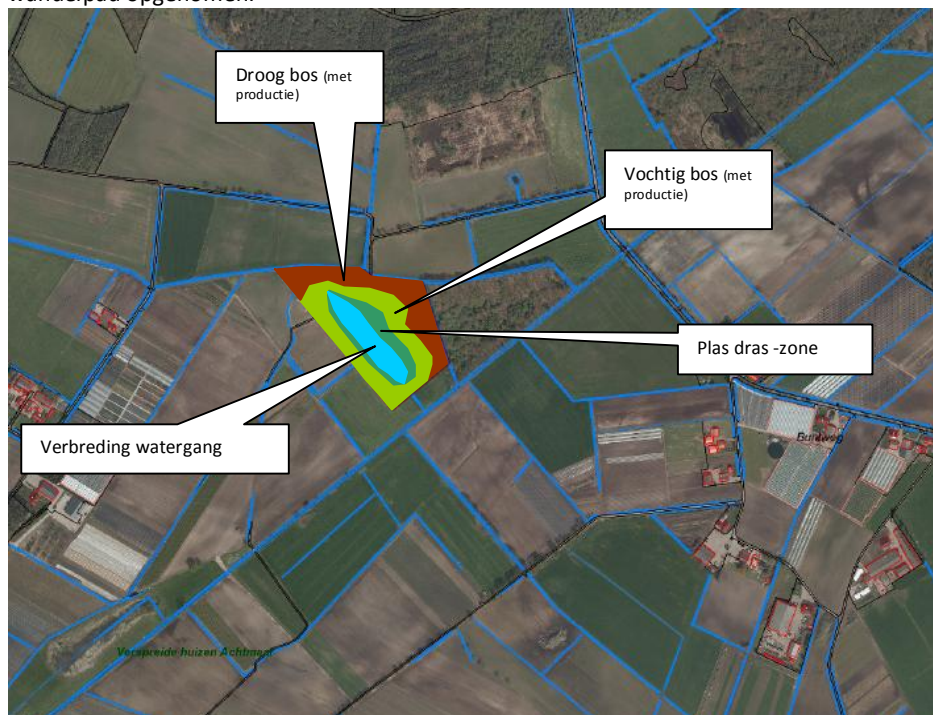
Grenzend aan de verbrede watergang wordt een plas dras -zone aangelegd. Rondom de plas dras - zone krijgt het perceel vochtig bos. Aan de noord- en oostkant van het compensatieperceel zal het droog bos het vochtig bos omringen. Het droog bos wordt aangelegd met inheemse boomsoorten, waaronder inlandse eik, beuk, en een klein aandeel grove den. Het vochtig bos kan bestaan uit soorten als es, beuk, haagbeuk, eik, iep en els.

Overeenkomstig de wens van de toekomstige beheerder (Natuurmonumenten) wordt langs de perceelsgrens een zoom/mantel vegetatie (± 10 meter) aangehouden.

De zuidzijde van het perceel wordt zoveel mogelijk open gelaten, ter bevordering van de zonlicht toetreding.

De bosaanleg vindt op reguliere wijze plaats. In deze strook vestigen zich struiken en kruiden op eigen kracht vanuit zaadbronnen uit de omgeving. Op den duur ontstaat een gevarieerde overgang van zoom/mantel naar bos.

Overeenkomstig de wens van de gemeente en Natuurmonumenten wordt in het inrichtingsplan een wandelpad opgenomen.

Figuur 4: inrichting compensatieperceel.

4 Beheerrichtlijnen

De nieuwe ecotopen zullen worden beheerd door middel van maatregelen die aanvankelijk bestaan uit ontwikkelingsbeheer en na verloop van tijd overgaan in instandhoudingsbeheer.

Het ontwikkelingsbeheer is gericht op het aanslaan van de beplanting, i.c. vervangen van uitval (inboet) en zo nodig bestrijden van overwoekerende kruidenvegetatie. Het ontwikkelingsbeheer kan na circa 5 jaar worden beëindigd.

Het instandhoudingsbeheer betreft begeleiding van de opgaande bosbeplanting, bestaande uit begeleidende dunningen vanaf circa 25 jaar met intervallen van circa 10 jaar. Na ca 50 à 60 jaar kunnen de dunningen worden geëxtensieerd. Tijdens de dunningen kunnen de gewenste soorten worden begunstigd en ongewenste overheersing van soorten worden gereguleerd.

Op termijn is een bosrandbeheer (zoom/mantel) mogelijk. De zoomvegetatie wordt om de 1 - 3 jaar gemaaid en afgevoerd (indien gewenst). Het beheer voor de mantelvegetatie met houtige beplanting bestaat uit het kappen eens in de 10 - 25 jaar. Takhout kan deels blijven liggen ter bevordering van bosorganismen.

Ter bevordering van de zonlicht toetreding in het bos zal aan de zuidzijde van het perceel vaker gekapt worden dan in de overige delen. Het beheer bestaat uit om de 10 jaar extensief kappen van enkele bomen.

De waterpartij kan extensief worden beheerd. Ingrepen zijn alleen nodig indien ongewenste sterke verlanding optreedt vanaf de oeverzone.

Het compensatieperceel moet bereikbaar blijven voor beheer vanaf de Buntweg. Aan te leggen beplanting mag niet leiden tot overmatige beschaduwning van aangrenzende landbouwpercelen.

Het compensatieperceel zal voor beheer worden voorgedragen aan Natuurmonumenten.

5 Bronnen

- Stortelder, A.H.F., K.W. van Dort, J.H.J. Schaminee, N.A.C. Smits, 1999. Beheer van bosranden. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Osieck, E.R. & F. Hustings, 1994. Rode lijst van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten in Nederland. Technisch rapport 12, Vogelbescherming, Zeist.
- SOVON, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij / Naturalis / EIS-Nederland.
- Braad, M.L., 2010. Natuurtoets Randweg Zundert. Oranjewoud.
- www.minLNV.nl
- www.brabant.nl